

BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ HABER BÜLTENİ

TÜRKİYE ODALAR VE
BORSALAR BİRLİĞİ
BİLGİ HİZMETLERİ
DAİRESİ

TOBB BİLGİ HİZMETLERİ DAİRESİ AYLIK BÜLTENİ AĞUSTOS 2008 YIL 3 SAYI 32

İÇİNDEKİLER

- 1 Mobil İletişim Vergilerinde AB ve Türkiye
- 2 İnternet Alan Adlarında Devrim
- 2 Türkiye Rüzgar Enerjisinde Atılım Yapacak
- 3 Bilgisayar Satışları Artıyor
- 3 İnternet Bankacılığında Sahte e-Postalara Dikkat
- 4 Dolandırıcılar İnternet'te de Organize Çalışıyorlar
- 4 Elektronik Belge Standartları ile İlgili Genelge
- 5 Lisanslı Yazılım Kullanılması ile İlgili Genelge
- 6 POS Cihazlarının Güvenliği Geliştiriliyor
- 7 Yazılımları Türkçe Kullanmak

MOBİL İLETİŞİM VERGİLERİNDE AB VE TÜRKİYE

Bir araştırma firması tarafından yapılan “Mobil İletişime Yönelik Vergi Politikaları: AB Örneği ve Türkiye” başlıklı araştırmanın sonuçları, düzenlenen basın toplantısında kamuoyuyla paylaşıldı.

Türkiye'nin, mobil iletişim hizmetleri alanında AB ortalamasının üç katı vergi oranıyla açık ara dünya şampiyonluğunu elinde tuttuğu açıklandı. Raporda, AB'ye uyum ve Türk ekonomisinin daha hızlı büyümesi için Hazine Payı ve Özel İletişim Vergisi'nin kaldırılması öneriliyor.

Toplantıda, KDV, ÖİV ve Hazine Payı ile birlikte yapılan kesintinin yüzde 58'i bulunduğu işaret eden bir yetkili, vergilendirmede yüksek tutulan baremin bir çok olumsuzluğu da beraberinde getirdiğini söyledi. AB raporunda, mobil iletişim vergilerinin yüksekliğine açık bir şekilde vurgu yapıldığını ve bunun müzakerelerin gecikmesi anlamını taşıdığını ifade eden yetkili, üye ülkelerden Yunanistan'da, abonelerin aylık faturada 1.92 ile 5.75 dolar arasında değişen kullanım bedeli ödediklerini söyledi.

AB'nin, federal bir yapıda olmamasına rağmen üye ülkelerin AB'nin rekabetçilik ve tek pazar hedeflerine uyumlu iletişim politikaları uygulamakla yükümlü olduklarını hatırlatan yetkili, birliğin, bu şekilde politikalar uygulamayan devletlere müdahale hakkının olduğunu

nu açıkladı. AB'ye uyum açısından Türkiye'de vergilerin yüksek olduğunu anlatan yetkili, bunun, düzgün bir rekabeti ve sektöre olası girişleri engellediğini söyledi. AB normlarına göre aynı işi gerçekleştiren şirketlerin aynı şekilde vergilendirilmeleri gerektiğini belirten yetkili, Türkiye'de ise sabit ile mobil operatörler arasında vergilendirme farklılıklarının bulunduğunu söyledi.

AB ile uyum müzakereleri çerçevesinde telekomünikasyonun, “Medya ve Bilgi Toplumu” başlığı ile 10'ncu sırada bulunduğu işaret eden yetkili, önerilerinin, mobil telekom işletmecileri ile sabit operatörler arasındaki eşitsizliğin giderilmesi ve Özel Tüketim Vergisi oranının eşitlenmesi olduğunu söyledi.

İstatistiksel olarak her 100 kişiden 82'sinin potansiyel kullanıcı olarak tespit edildiği Türkiye'nin, bu penetrasyon oranı ile Avrupa'da Moldova, Arnavutluk, Bosna ve Belarus devletlerini geçmeyi başarabildiğine işaret eden yetkili, yine yapılan araştırmalara göre mobil iletişim penetrasyonu ile ekonomik büyüme arasında bir ilişkinin olduğunu ortaya çıktığını söyledi. İletişim imkanlarının daha iyi olduğu ülkelerde verimliliğin daha fazla olduğunu gördüğünü belirten Ülgen, bunun Gayri Safi Yurtiçi Hasıla oranlarında yaşanan hızlı yükselme ile de bariz bir şekilde ortaya çıktığını söyledi.

Bireylere fırsat eşitliği sağlanmasında internete erişimin büyük önem taşıdığını belirten yetkili, mobil iletişimde uygulanan vergilendirmenin özellikle veri iletişimini sağlayacak olan yeni uygulamalarda da devam ettirilmesi halinde bu vergilendirmelerin gelişmeyi engelleyeceğini açıkladı.

Vergilendirmedeki mevcut uygulamalar;

- AB ile uyumluluk konusunda ciddi çelişkilere,
- Ekonominin genel verimliliğinin düşmesine,
- Büyüme hızının yavaşlaması,

sonuçlarını doğurduğu belirtilerek çözüm için 1999 yılında yaşanan depremden sonra geçici olarak konulan Özel İletişim Vergisi'nin, en azından tedricen kaldırılmasının büyük bir ferahlama getireceği ifade edildi.

Bir başka yetkili ise “Özel İletişim Vergisi'nin ele alınması gerektiğini düşünüyorum. Bu konu, sadece Ulaştırma Bakanlığı'nın kendi başına halledebileceği bir konu değil. Maliye Bakanlığı ile etkilerini ele almaları ve beraber bir karar vermeleri gerekiyor. Maliye'nin, politikaları çerçevesinde kademele bir düşünüş olabilir. Önümüzdeki 1-2 sene içerisinde hızla düşürülmeleri gerekiyor. İlgili müzakere maddesinin açılması için katkı sağlayacağı düşünüyorum.” diye konuştu.

TURK.INTERNET

INTERNET ALAN ADLARINDA DEVRİM

Internet'te alan adları tahsisinde en üst düzey makam olan Icaan, kullanıcılara .com veya .net gibi sınırlı internet adresi uzantıları yerine .sevgi, .ankara gibi sınırsız sayıda ve her dilde alan adı yaratma olanağı tanımaya hazırlanıyor.

Icaan'ın (Internet Corporation for Assigned Names and Numbers-İnternet Tahsisli Sayılar ve İsimler Kurumu) Paris'te yapılan 32. genel kurul toplantılarında, yeni alan adlarıyla ilgili oylama yapılacak. Beklendiği üzere oylamada, yeni alan adlarıyla ilgili uygulama kabul edilirse, her ülkeden kullanıcı özel sözcükleri alan adı olarak kullanabilecek.

Icaan Başkanı Paul Twomey, Fransız ekonomi dergisi Les Echos'ya yaptığı açıklamada, "1.3 milyar internet kullanıcısı .com, .net veya .org'dan başka, 2009 başından itibaren, genelleyici adresler almak için .sevgi, .nefret, .kent veya özel isimler kullanabilecekler" dedi.

Kar amacı gütmeyen ve merkezi Güney Kaliforniya'da bulunan Icaan adlı kuruluşun genel kurul toplantısına, 130 ülkeden 1300 deleg katılıyor.

Eğer oylamada Icaan Yönetim Kurulu öneriyi kabul ederse, her dilde alan adı alabilmenin önü açılacak ve bu şekilde web sayfaları ilgili oldukları alanlara daha uygun uzantılar edinebilecekler. Diğer taraftan her geçen gün sayıları artan web sayfaları için sınırlı alan adlarının giderek yetersiz kaldığı düşünüldüğünde oylamadan çıkacak sonucun olumlu yönde olması bekleniyor.

NTVMSNBC

TÜRKİYE RÜZGAR ENERJİSİNDE ATILIM YAPACAK

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından yapılan bir açıklamada, Türkiye'de enerji yatırımcısı sayısının 3 bine ulaştığı ve yeni çıkarılan Elektrik Piyasası Yasası'yla ise herkesin yatırımcı olabileceği söylendi.

Türkiye'nin daha önce rüzgâr enerjisinde 32 ülke arasında sonuncu olduğunu ifade eden bir yetkili, "Bugün 12'nci sıraya yükseldik. Ya 1'inci ya da 2'nci olacağız" dedi. Enerji, Sanayi ve Madencilik Hizmetleri Çalışanları Birliği Sendikası (Enerji Bir-Sen) tarafından düzenlenen "Enerjide Neredeyiz?" panelinde konuşan yetkili, enerjide yanlış yönde giden treni, rayları çevirerek, yenilenebilir enerjiye yönelttiklerini söyledi.

Türkiye'nin rüzgâr enerjisinde 'depar' attığını anlatan yetkili, şöyle konuştu: "Rüzgâr enerjisinde 32 devlet arasında Avrupa sonuncusuyduk. Bugün 12'nci sıraya geldik. Ya 1'inci, ya da 2'nci olacağız. Birkaç sene önce rüzgâr santrallerinin kapasitesi 17 megavattı. Bu sene 475'e ulaşıyor. Rüzgarda 2020'ye kadar hedefimiz 20 bin megavat."

Yetkili, geçmişte Türkiye'de 5-6 büyük enerji yatırımcısı olduğu belirterek, bu rakamın 3 bine ulaştığını kaydetti. Yeni yasayla herkesin yatırımcı olacağını vurgulayan yetkili, "Bakanlıkta irili ufaklı 60 bin ihale yapıldı. En kurak yazlardan birini yaşıyoruz ama sorun yok. Avrupa'da enerji tüketimi her yıl yüzde 1-1,5 artarken bizde yüzde 8,5 artıyor. Antalya gibi bazı bölgelerde ise artış oranı yüzde 20 oluyor" diye konuştu.

SABAH

BİLGİSAYAR SATIŞLARI ARTIYOR

Connecticut, ABD merkezli bilişim araştırma ve danışmanlık şirketi Gartner'ın dünya çapında yaptığı son pazar araştırmalarına göre bilgisayar satışları tahminlerin üzerinde oranlarda gerçekleşmeye devam ediyor.

Gartner'ın, yaptığı açıklamaya göre 2008'in ikinci çeyreğinde 71.9 milyon adet satılan bilgisayarın geçtiğimiz yılın aynı dönemine oranla yüzde 16'lık bir artışa denk geliyor. ABD'de içinde aynı çeyrekte satılan bilgisayar miktarının ise bir önceki seneye oranla yüzde 4.2 artarak 16.5 milyon adet gerçekleştiği açıklandı.

Bilgisayar satışlarının, Avrupa ve EMEA pazarında geçtiğimiz yılın aynı dönemine göre yüzde 23'lük bir artışla 23.1 milyon adet olarak gerçekleştiği rapora yansdı. Dizüstü pazarının, bu bölgede de yüzde 40'lık bir artış göstermesi yine araştırma rapora yansıyan önemli unsurlardan biri. Çin ve Hindistan pazarlarının 20.1 milyon bilgisayar satışı ile diğer coğrafyalar gibi hızlı bir gelişme gösterdiği gözlerden kaçmadı. Buralarda, özellikle mobil pc oranında yüzde 45.6 gibi çok ciddi bir penetrasyonun gerçekleştiği duyuruldu. Teknoloji denildiğinde belki de en uzağa düşen Latin Amerika ülkelerinde, geçtiğimiz yılın aynı dönemine oranla yüzde 23.2'lik bir artışla 7 milyon adet bilgisayarın satıldığı; dizüstü bilgisayar satış oranlarının bir önceki döneme göre yüzde 55 arttığı kaydedildi.

Japonya, büyümenin yüzde 10'un altında görüldüğü tek bölge olarak araştırmadaki yerini aldı. Japonya'daki pazarın daha çok dizüstü ve mini dizüstü bilgisayarlarla ayakta kaldığını belirtildi. Gartner, 2008'in üçüncü çeyreği için bilgisayar satışlarının dünya genelinde yüzde 12.3 olarak gerçekleşeceğinin tahmin edildiğini açıkladı.

TÜBİDER

INTERNET BANKACILIĞINDA SAHTE E-POSTALARA DİKKAT

Türkiye Bankalar Birliği, internet bankacılığı kullanan vatandaşların, e-posta yoluyla gönderilen linkleri kontrol etmeleri ve şüpheli durumlarda açmamaları, talep edilen bilgileri kesinlikle doldurmamaları gerektiğini duyurdu.

Basında, son günlerde bazı bankaların internet sitelerini birebir kopyalayarak banka müşterilerine ait kimlik bilgileri, kart bilgileri, hesap bilgileri ve güvenlikle ilgili diğer bilgileri elde etmeye yönelik olarak hazırlanmış sahte internet siteleri tespit edildiğine dair haber ve yorumlar yer aldığı anımsatılan açıklamada, şunlar kaydedildi:

“Banka müşterilerine, sahte olarak hazırlanmış tespit edilen bu sitelere, giriş yapmalarını sağlamak ve gizli müşteri bilgilerini almak üzere elektronik posta mesajları gönderildiği ve bu mesajlar içerisinde verilen adreslere giren banka müşterilerinin önemli sayılabilecek bilgilerinin alındığı ifade edilmektedir.

Banka müşterilerinin, elektronik posta yoluyla kendilerine gönderilen linkleri dikkatle kontrol etmeleri, şüpheli durumlarda açmamaları ve talep edilen bilgileri kesinlikle doldurmamaları ve bankalarına başvurmaları, olası dolandırıcılık eylemlerine maruz kalınmaması açısından son derece önemlidir.”

Dolandırıcılar banka sitelerinin aynısını yaparak kullanıcıları tuzağa düşürüyor ve müşteri bilgilerini güncellemelerini talep ediyorlar. Bunu yapan kullanıcıların bilgilerini elde eden kötü niyetli kişiler böylece müşterinin hesabından kolaylıkla para çekebiliyorlar. Böyle bir durumla karşı karşıya kalmamak için ilk önce söz konusu adrese dikkat edilmesi ve adresin kesinlikle bankaya ait olduğu teyit edilmeli. Bir de hiçbir bankanın e-posta yoluyla müşterilerinden böyle bir talepte bulunmayacağı da unutulmamalıdır.

TÜBİDER

DOLANDIRICILAR İNTERNET'TE DE ORGANİZE ÇALIŞIYORLAR

Kablosuz teknolojinin sağladığı ivmeleme sosyalleşmenin ötesinde, ekonomi üzerinde çok büyük gelişmelere de neden oluyor. Kablosuz endüstrisinde bir ticaret grubu olan CTIA'nın açıkladığı bir araştırma, cep telefonu ile mobil araçlar üzerinden internete bağlanma imkanı sunulan çalışanların şirketlerine önemli avantajlar sağladıklarını ortaya çıkardı.

Kablosuz Genişbant kullanımı neticesinde artan üretkenliğe paralel olarak, önümüzdeki 10 yıllık süreçte 860 milyar dolarlık ek bir gelirin sağlanacağı öngörülüyor. Bu, 2005 yılında bir başka analist, Roger Entner tarafından 600 milyar dolar olarak yapılan tahminden daha fazlası anlamına geliyor. Bu konuda ciddi sayılabilecek belki de ilk çalışmayı gerçekleştiren Roger Entner, bu amaçla, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Dairesi istatistiklerini incelemiş, kablosuz ağ operatörleri ve ilgili endüstri yetkilileriyle görüşmüştü.

Kablosuz genişbant teknolojisinin, özellikle KOBİ ve sağlık alanlarında devrim sağlayarak kurumlara büyük avantajlar sunacağı öngörülüyor. Yapılan araştırmalar, pek çok şirketin genişbant teknolojisinden daha fazla yararlanabilmek, etkinliklerini artırabilmek ve tabii ki giderlerini azaltabilmek için arayışlar içerisinde olduğunu ortaya koyuyor.

Öte yandan, bazı insanların, elektromanyetik dalgalar içermesi sebebiyle kablosuz internet ortamından sakındıkları ortaya çıktı. Elektromanyetik Aşırı Duyarlılık(EHS),olarak bilinen durum, daha çok elektromanyetik ortamlara hassas kişilerin bir tür ağırlı şikayetleriyle tanımlanıyor. Elektromanyetik Aşırı Duyarlılık şikayeti olan kişilerin, kaynağı bilinmeyen, baş ağrısı, yorgunluk, nezle, ciltte kaşıntı ve kas ağrıları gibi kişiden kişiye değişen şikayetlerde bulundukları ve bunun araştırmaları zorlaştırdığını bildiriyor.

ELEKTRONİK BELGE STANDARTLARI İLE İLGİLİ GENELGE

Kamu adına görev yapan kurum ve kuruluşların faaliyetleri sonucu oluşan belgelerin kayıt altına alınması ve bu belgelerin istenildiği anda erişilebilir şekilde yönetilmesi, kurumsal faaliyetlerin ayrılmaz bir parçası ve bir kamu görevidir. Herkesin, her zaman, her yerden kolaylıkla ulaşabileceği şeffaf, verimli ve sade bir kurum yapısı günümüzde modern ve demokratik kurumların temel hedefi haline gelmiştir. Elektronik ortamda sunulan hizmetlerin ve e-kurum yapısının temelini elektronik bilgi sistemleri oluşturmaktadır.

Kamu kurum ve kuruluşlarınca üretilen elektronik bilgi ve belgelerin idari, mali, hukuki ve tarihi gerekçelerle korunmasının sağlanması ve bunların gelecek nesillere aktarılması ancak standart belge yapılarının oluşturulması ile mümkündür. Elektronik belgeye ilişkin standartlar ile belgelerin korunmasına ve erişimine imkan sağlayacak tedbirlerin elektronik belge yönetim sistemlerinin tasarım aşamasında ele alınması gerekmektedir.

Elektronik belgelerin kayıt altına alınması, kullanılması ve arşivlenmesi konularında çalışma yapma görevi E-Dönüşüm İcra Kurulu'nun 9 Eylül 2004 tarih ve 7 numaralı Kararı ile Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü'ne verilerek TSE 13298 no'lu standardın yayınlanması sağlanmıştır. Hazırlanan bu standart kamu kurum ve kuruluşlarının kullanacakları elektronik belge yönetim sistemleri için temel bir kaynak teşkil etmektedir.

Kamu kurum ve kuruluşları oluşturacakları elektronik belge yönetim sistemlerinde TSE 13298 no'lu standarda göre işlem yapacak, ayrıca üretmiş oldukları elektronik belgenin kurumlar arası paylaşımını

www.devletarsivleri.gov.tr internet adresinde belirlenen kurumlar arası elektronik belge paylaşım hizmeti kriterlerine göre gerçekleştirecektir. Genelgenin yayımı tarihinden önce kurulan sistemler ise ilgili kamu kurum ve kuruluşlarınca gözden geçirilerek iki yıl içinde standarda uyumlu hale getirilecektir.

Bilgilerini ve gereğini rica ederim.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

LİSANSLI YAZILIM KULLANILMASI İLE İLGİLİ GENELGE

Bilindiği üzere; kamu kurum ve kuruluşlarında bilgisayar teknolojisinin hızla gelişmesi sonucu, kamu hizmetlerinin görülmesinde, yaygın olarak kullanılan bilgisayar programları, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu kapsamında, ilim ve edebiyat eseri olarak korumaya altındadır.

Birçok ülkenin telif hakları sistemine paralel şekilde, diğer eser türlerinde olduğu gibi bilgisayar programlarının da, lisanssız kopyalarının kullanılması, hak sahibinin izni olmaksızın çoğaltılması, değiştirilmesi ve dağıtılması fiillerine karşı 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda cezai ve hukuki yaptırımlar öngörülmüştür.

Bu sebeple, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu hükümleri çerçevesinde, fikri hakların korunması açısından, kamu kurum ve kuruluşlarında, bilgisayar programlarının edinilmesi, kullanılması, yönetimi ve alınacak tedbirlere yönelik esasların tespiti ile ilgili düzenlemelerin yapılması gerekli görülmüştür.

1. Kamu Kuruluşlarında Bilgisayar Programı Edinilmesi

Bütçeleme: Bilgisayar programlarının satın alınmasından önce yapılacak bütçelemelerde, bilgisayar programları, bilgisayar donanımından ayrı kalem olarak belirtilmelidir. Bütçeleme yapılırken edinecek bilgisayar programlarının lisanslama esasları dikkate alınmalı, ihtiyaç bulunan lisans sayısı kadar program bütçede yer almalıdır.

Şartname: Bilgisayar programı satın alımının söz konusu olduğu şartnamelerde, satın alınacak bilgisayar programları ayrı kalem olarak yer almalı ve sağlanacak bilgisayar programlarının lisanslı olması gerektiği ve lisans miktarları mutlaka belirtilmelidir.

Teslimat: Satın alma işlemi sonucunda teslimatı yapılan bilgisayar programlarının teslim, geçici ve kati kabul işlemleri sırasında; lisanslı olup olmadığı kontrol edilmeli ve sadece lisanslı programların kabulleri yapılmalıdır.

2. Yazılım Yönetimi ve Denetimi

Yazılım yönetimi ve denetimi; kamu kurum ve kuruluşlarının bünyelerindeki yazılımların, 5846 sayılı Kanun ve lisans anlaşmalarına uygun olarak bulundurulması ve kullanılmasının sağlanması maksadıyla kuruluş içinde yapılması gerekli işlem ve denetim etkinliklerini kapsamaktadır.

Söz konusu etkinlikler kamu kurum ve kuruluşunda bilgi işlem ünitesi veya bu işten sorumlu birimin koordinasyonunda, hukuk müşavirliği ve teftiş veya denetiminden sorumlu kurul veya birimlerin ayrı ayrı veya ortak çalışması sonucu yerine getirilecektir.

Lisanssız yazılımlarının bulundurulması ve kullanımının önlenmesi maksadıyla kamu kurum ve kuruluşları;

- Lisans hakları kamu kurum ve kuruluşuna ait olmayan tüm programların, bilgisayar ve medyarlardan silinmesi ve lisanslı olanların temin edilmesi,

- Lisans sicili oluşturularak kurumun sahip olduğu yazılım ve lisansların takip edilmesi,

- İhale neticesi yüklenici firma tarafından bilgisayar ve yazılımların tesliminde, yazılımların orijinal ve lisanslı olduğunun ve belgelerinin şartnameye uygunluğunun kontrol edilmesi,

- Kullanılan yazılımların yasal olarak kurum tarafından sağlanmış orijinaler olup olmadığının ve yazılım siciline uygunluğunun belirli aralıklarla denetlenmesi,

- Kamu kurum ve kuruluşunda; bilgi işlem ünitesi veya bu işten sorumlu birimde çalışanların bu genelgenin gereklerine göre işlem tesis etmelerinin sağlanması,

hususlarında gereken tedbirleri alacaklardır.

6/2/1998 tarihli ve 1998/10 sayılı Genelge yürürlükten kaldırılmıştır.

Bilgilerini ve gereğini rica ederim.

RecepTayyip ERDOĞAN
Başbakan

POS CİHAZLARININ GÜVENLİĞİ GELİŞTİRİLİYOR

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK), kartların kullanıldığı POS cihazlarında usulsüz kullanıma karşı cihazın kendini devre dışı bırakarak verileri imha etmesini sağlayacak sistemi zorunlu hale getiriyor.

BDDK, Banka Kartları ve Kredi Kartları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik Taslağını görüşe açtı. Kartların kullanıldığı POS cihazlarına ilişkin yeni tedbirler getirilen taslağa göre; POS üzerindeki her türlü yazılımın, üye işyeri anlaşması yapan kuruluş veya bunlar tarafından görevlendirilmiş kişi veya taraflar haricinde kişilerce ve yetkisiz olarak değiştirilmeye karşı korumalı olmasını sağlamak için gerekli önlemler alınacak. Söz konusu uygulamalara erişimin, asimetrik şifrelemede kullanılan özel anahtar doğrulamasına dayalı mekanizmalar gibi, aşılması zor ve güçlü kimlik doğrulama mekanizmaları ile gerçekleşmesini zorunlu kılacak.

POS, işleme tabi tutulmakta olan kartlara ilişkin hassas verilere veya üzerine yüklenmiş her türlü yazılıma yetkisiz fiziki veya elektronik erişim teşebbüslerinde derhal devre dışı kalarak erişimi engelleyecek ve kartlara ilişkin hassas verileri silerek imha edecek. POS, üzerindeki kriptografik anahtarlar, PIN veya şifreler gibi hassas verilere veya bu verileri işleyen hassas fonksiyonlara erişim kimlik doğrulama kontrolleri ile sağlanacak.

POS, şifrelemede veya kimlik doğrulamada kullanılan ve gizli sözcük, gizli şifreleme anahtarı gibi kalması gereken unsurların ele geçirilmesine, değiştirilmesine veya öğrenilmesine olanak tanıyacak herhangi bir mekanizmayı barındırmayacak.

Hassas işlevler POS'un sadece korumalı bölgelerinde gerçekleştirilecek, hassas veriler POS'un korumalı bölgelerinde saklanacak. Hassas verilere yetkisiz erişim; verinin tutulduğu bölgenin yetkisiz erişim teşebbüslerine veya tahrif edilmeye karşı dayanıklı hale getirilmesi ve tedbirlerin aşılması durumunda hassas verinin derhal silinmesini sağlayacak mekanizmalarla önlenecek.

POS, ilk açılışta ve günde en az bir kez olmak üzere, üzerinde bulunan belenim, üye işyeri anlaşması yapan kuruluşlara ait uygulamalar gibi yazılımları, yetkisiz erişim teşebbüslerine karşı tesis edilen güvenlik mekanizmalarını ve POS'un ve üzerindeki verilerin güvenlik durumunu bütünlük ve geçerlilik açılarından test edecek. Bu testlerin olumsuz bir sonucunun ortaya çıkması durumunda POS güvenli bir şekilde devre dışı kalacak.

Üye işyeri anlaşması yapan kuruluşlarca, güvenlik altyapısının daha kolay tesisi, operasyonel zorlukların en aza indirilmesi, kaynakların verimli kullanımı gibi hususlar ile kullanılan POS'ların teknolojik olanakları ve kapasiteleri ile kesintisiz hizmet verilmesi kriterleri de göz önünde bulundurularak, aynı POS üzerinde maksimum sayıda üye işyeri anlaşması yapan kuruluş uygulamasının çalışmasını sağlayacak bir düzenek oluşturulacak.

Üye işyeri anlaşması yapan kuruluşlar, harcaması ve alacak belgesi düzenleme imkanı olmayan internet ve benzeri ortamlar kullanılarak gerçekleştirilen işlemler için diğer önlemlerin yanında, 3D Secure kimlik doğrulama teknolojisini içerecek şekilde kart kullanımı alt yapısı tesis edecekler.

RADİKAL

TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ BİLGİ HİZMETLERİ DAİRESİ

Aylık Bilişim Teknolojileri
Haber Bülteni
Yıl: 3 Sayı: 32
Ağustos 2008

Her ayın ilk iş günü elektronik
olarak yayınlanır ve dağıtılır.

Atatürk Bulvarı No : 149
Bakanlıklar ANKARA
Tel : 312-413 80 00
Faks : 312-425 48 54
E-posta : sinan@tobb.org.tr

BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ HABER BÜLTENİ

TOBB BİLGİ HİZMETLERİ DAİRESİ AYLIK BÜLTENİ

YAZILIMLARI TÜRKÇE KULLANMAK

Teknoloji alanında yaşanan gelişmeler ister istemez yazılımları da etkiliyor ve günümüzde yazılımlar oldukça kapsamlı işlemleri yapabilmeyi olanaklı kılıyor. Donanımların, bundan birkaç sene önceye kıyasla çok daha fazla gelişmesi ile yazılımlardan da beklentiler artıyor.

Yaklaşık 10 yıl öncesine kadar yazılım denince akıllara basit işletim sistemleri, kelime işlemci ya da basit boyama programları geliyordu oysa günümüzün yazılımları artık çok daha yetenekli. Matbaa-basım, resim işlemleri, komple ofis çözümleri ve üç boyutlu tasarımların kolayca yapılabilmesini sağlayan bir sürü yazılım var...

Türkiye de son yıllarda yazılım alanında kendinden söz ettirmeyi başaran yeni ülkelerden birisi ve bu durum her geçen gün biraz daha ivme kazanarak artmaya devam ediyor. Artık Türk yazılım firmaları yurt dışı ihalelerde yarışabiliyorlar. Hatta NATO standartlarına uygun yazılım ve donanım üretebiliyorlar.

Bu duruma en iyi örnek ise 2007 Kasım ayında üç Türk kardeşin sahibi olduğu bir firmanın çıkardığı bir oyun olabilir. Oyun, bütün dünyada büyük bir ilgiyle karşılandı ve oynandı. Çoğu oyun sitesi ve dergisi oyuna tam not verdi. Yapımcılar bir de oyunun yüzde yüz Türkçe versiyonunu çıkardılar.

Türkiye'nin yazılımdaki atakları neticesinde Türkçe desteği sunan yazılımlar da çoğalıyor. Aslında alanında uzmanlaşmış çoğu kişi yazılımlarda Türkçe seçeneğinin bulunup bulunmamasını pek önemsemiyor çünkü çeviri yapılırken bazı durumlarda kelimelerin uygun

karşılığı bulunamayabiliyor. Bu durum profesyoneller için kabul edilemez bir durum oluşturuyor. Bazı durumlarda da insanlar programları ilk öğrendikleri şekilde kullanmak istiyorlar.

Ancak yazılımlarda Türkçe desteğinin bulunması hem öğrenmeye yeni başlayanlar için bir kolaylık hem de daha fazla kişinin öğrenmesini teşvik etmek için bir etken oluşturabilir. Tabi burada bahsedilen durum ile Türkçe destekli yazılımların sayısı arasında da bir doğru orantı mevcut.

Pek çok ünlü yazılım firması, alanlarında neredeyse alternatifsiz yazılımlarına birkaç dil desteği ekleyerek kullanıcılara sunmalarına rağmen bu tür yazılımların hatırı sayılır kısmında Türkçe seçeneği bulunmuyor.

Türkçe seçeneğinin pek çok yazılımda bulunmama nedeni aslında çok basit. Yazılıma eklenecek diller seçilirken, programın en çok kullanıldığı ülkeler tercih edilir ve eklenecek dillere bu verilere göre karar verilir.

İlk bakışta Türkiye'de de kullanıcı sayısı oldukça fazla gibi gözükse de bu kullanıcıların çoğu ya yazılımın orijinal sürümünü kullanmıyorlardır ya da kayıtlı kullanıcılar değildir. Pek çok program bilgisayara kurulduktan sonra kullanıcılara bir kayıt (registration) seçeneği sunar.

Bu şekilde firmalar hem programlarını kimlerin kullandıklarından haberdar olurlar hem de kullanıcılar kolay ve hızlı bir şekilde teknik destek ve yardım alabilirler.

Firmalar doğal olarak en fazla satışı yaptıkları yerlere daha çok yatırım yapar ve o ülkelere özel avantajlar sunarlar. Bu noktada lisans-

lı yazılım kullanmanın önemli bir kere daha ortaya çıkıyor.

Diğer yandan özellikle açık kaynaklı yazılımlarda çoklu dil desteğinin daha fazla olduğu görülüyor. Bu tür yazılımlar ücretsiz oldukları gibi kaynak kodlarını kullanıcılara açıyorlar ve her ülkeden bu işle ilgili kullanıcılar programı kendi dillerine çevirebiliyorlar.

Açık kaynaklı yazılımların bazıları da kendilerine özgü bir dil dosya formatıyla geliyorlar ve genelde bu dosyalar hemen hemen her metin editörü ile açılabilirler. Açılan dosyada İngilizce yazılan ifadeler Türkçeye çevirilince program da Türkçe oluyor. Sadece açık kaynaklı değil aynı zamanda bazı ticari yazılımlar da harici bir dil dosyasıyla gelirler ve bunların tercüme edilmesi daha kolaydır ancak çoğu durumda ticari yazılımlar dil desteğini uygulama dosyasının içine gömmeyi tercih eder.

Yukarıdaki duruma uyan yazılımlar için de Türkçe yama paketleri bulunuyor. Sadece bunları barındıran web sayfaları bile mevcut ancak bu tür yamaların resmi olmadığı da unutulmalıdır. Bu tür yamalar genelde programın ana uygulama dosyasına müdahale ederek çalıştıkları için böyle bir işlem uygulanmadan önce ilgili programın bir yedeğinin alınması yerinde bir karar olacaktır.

Tabi bu seçenekler içinde en güzeli direk üretici tarafından sunulan dil desteğidir. Bunun için ülkedeki lisanslı yazılım kullanım oranının artması ve dolayısı ile üreticiye ülkenin iyi bir pazar olduğunun gösterilmesi gerekmektedir.

(sinan@tobb.org.tr)